

kan det ikke gøres, vil jeg henstille, at der, naar Jordbruget som saadant skal bære en større eller mindre Del af Byrden, vil være Adgang til, netop af det Hensyn, jeg her nævnte, og af et til, som jeg straks skal komme til, at der fra Statens Side trædes til. Det er jo nemlig givet, at i dette Tilfælde vilde de paagældende Arbejdsgiveres Pligt blive udstrakt længere, end den, logisk talt, egentlig kan siges at paahvile dem, idet de ville komme til at overtage Forsikringen af et større Antal Arbejdere end dem, som de selv beskæftige. Det er en Grund og en meget naturlig Grund, hvorfor Statskassen burde træde til her. Der er ogsaa et andet Hensyn, som vil gøre, at man ikke fra de andre Erhvervrenes Side — eller i alt Fald fra Størstedelen af dem — her i Landet med Rette kan beklage sig derover, nemlig dette, at om end ikke samtlige, saa dog de allerfleste andre Erhverv her i Landet kunne lægge Udgiften ved Ulykkesforsikringen til deres Produktionsomkostninger, og dette ville de selvfølgelig gøre, saa at de ad denne Vej komme til at overføre Udgifterne paa det hele Samfund, medens vi alle vide, at Landbruget ikke kan gøre dette. Landbruget er aldeles ikke Herre over de Priser, det faar for sine Varer, det bliver nødt til selv at bære en Tillægsudgift som denne. Af denne Grund forekommer det mig, at der netop over for Landbrugets Forsikring er særlig Anledning for det offentlige til at træde til for at udfylde det Hul, som ellers vilde fremkomme der. — Jeg skal altsaa henstille til nærmere Overvejelse, om man vil blive ved den Tankegang, som er nedlagt i det Forslag, der fra vor Side er indbragt, hvor Tanken var, at Kommunerne bære den ene Halvdel og Staten den anden Halvdel, og man altsaa vil fastholde denne Tanke saaledes, at ogsaa Staten i Fremtiden kan komme til at bære Halvdelen af Forsikringen, selv om den blev anvendt eller bygget paa et Grundlag mere eller mindre som det her foreliggende. Det er for øvrigt en Betragtning, som allerede ved denne Sags første Behandling er bleven gjort gældende, navnlig fra afdøde Schlegel. For ham stod det Hensyn til, at Landbruget ikke kan vælte Udgiften til Ulykkesforsikring over paa sine Produktionsomkostninger, med saa stor Vægt, at han mente, at Landbruget overhovedet ikke kunde inddrages under Forpligtelsen til Ulykkesforsikring, og derfor holdt han paa, at det skulde udelades.

Denne Slutning holder naturligvis ikke Stik, thi vi kunne ikke lade Landarbejderne lide under, at Udgiften ikke kan dækkes paa samme Maade som ved de øvrige Erhverv, men det kunde kun føre til den Tanke, at Samfundet som Helhed kom til at bære en større eller mindre Del af Udgiften. Beregningerne skal jeg ikke komme dybere ind paa; jeg udgiver ikke mine Tal for mere, end de ere, et Skøn over, hvad jeg antager vil blive nogenlunde rigtigt. Men der er nogle andre Ting, jeg gerne vilde høre den ærede Forslagsstillers Forklaring over, og det er noget, som angaar hans egne Beregninger. Vi have her under de forskellige Behandlinger af denne Sag lige siden 1891 faaet en Række af Tal. Det ærede Medlem har nu beraabt sig paa Oplysninger, der ere fremkomne i et Foredrag i nationaløkonomisk Forening, der endnu ikke foreligger trykt i nationaløkonomisk Tidsskrift; men der vil man altsaa kunne faa at se, hvorledes man er kommen til disse Tal. Det forekommer mig imidlertid ganske mærkeligt, at den ærede Forslagsstiller i 1895 opstillede en Beregning, hvorefter der for Landbrugets Vedkommende blev Spørgsmaal om en Udgift af 1,200,000 Kr. om Aaret, stigende efterhaanden til 2 Mill. Kr., saaledes at der vilde blive en Udgift for Landbruget, for saa vidt den skulde baseres paa Hartkornet, af 6 Kr. pr. Tønde Hartkorn. Det var den Beregning, den ærede Forslagsstiller den Gang fremsatte. Naar man nu erindrer, at efter de Regler og den Ramme, der indeholdtes i Lovforslaget fra 1888 eller saa — det blev omordnet i Landstinget 1891 — var man gaaet ud fra en Beregning, der ikke gik videre end til 130,000 Kr. eller 40 Øre pr. Tønde Hartkorn, er dette Spring fra 40 Øre op til 6 Kr. pr. Tønde Hartkorn saa enormt, at Grunden umulig kan søges i de Udvidelser, Forslaget af 1888 fik under sin Gang gennem Rigsdagen, thi det, at man tager Arbejderne for egen Regning med ind derunder, kan ikke have denne Virkning; selvfølgelig vil det komme til at forøge Udgiften en Del, men ikke efter denne Maalestok.

Jeg har altsaa den Hovedindvending at gøre imod Lovforslaget, at det, naar vi skulle gennemføre en Ordning som denne, er absolut nødvendigt, at det bestemmes i Loven, hvad det er, vi opstille som Samfundspligt i denne Sag, og at Arbejdet ved Gennemførelsen da maa være administrativt, thi vi kunne ikke lægge den Masse Arbejde, som dette Lov-